

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Raad voor Dierenaangelegenheden
T.a.v. de heer prof. dr. F. Ohl
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC DEN HAAG

Datum **12 MEI 2015**
Betreft Aanvraag zienswijze

Geachte mevrouw Ohl,

In de veehouderij is de afgelopen 5 jaar fors ingezet op het voorkomen van overmatig en onzorgvuldig antibioticagebruik. Dit om antibioticaresistentie te verminderen. Deze inzet heeft in 2013 geresulteerd in een vermindering van antibioticagebruik in de dierhouderij met 58% ten opzichte van 2009 en tevens is het gebruik van de voor de volksgezondheid kritische antibiotica (3e en 4e generatie cefalosporines en fluoroquinolonen) vrijwel tot nul gedaald in de grote veehouderijsectoren. Dit heeft ook geleid tot een daling in resistentievorming bij landbouwhuisdieren. Het doel, 50% reductie van het gebruik eind 2013 ten opzichte van het gebruik in 2009, is hiermee behaald. Eind 2015 moet het antibioticagebruik 70% verminderd zijn ten opzichte van 2009.

Het komende jaar wordt een vervolgaanpak ontwikkeld op het ingezette antibioticumbeleid in de dierhouderij ná 2015. Er gaan echter signalen op dat de huidige aanpak en mogelijk de verdere terugdringing van het gebruik een negatief effect hebben op de diergezondheid en daarmee op het dierenwelzijn. Daarnaast zijn er ook signalen uit het veld dat bedrijven met een laag of substantieel gereduceerd antibioticagebruik geen negatieve maar positieve effecten op welzijn en gezondheid zien. Om deze signalen op waarde te kunnen schatten en om handelingsperspectieven te hebben kan een zienswijze van de RDA terzake bijdragen aan de formulering van het vervolgbeleid gericht op de verdere vermindering van resistentievorming en resistentieverspreiding in de dierhouderij en haar omgeving mét behoud cq verbetering van de diergezondheid en het dierenwelzijn.

Binnen het bestaande beleid en de huidige regels maar ook bij het nog te formuleren toekomstige beleid kan en moet de veterinaire noodzakelijke zorg aan dieren verleend blijven worden. In wezen dienen deze twee hand in hand te gaan: het terugdringen van antibioticaresistentie én het verbeteren van de (intrinsieke) diergezondheid waarmee het dierenwelzijn wordt geborgd. Voor beiden zouden geen concessies gedaan moeten worden.

Met deze brief vraag ik u een zienswijze op te stellen over het borgen van de diergezondheid en het dierenwelzijn in relatie tot het antibioticumbeleid in de veehouderij. Welke positieve danwel negatieve gevolgen heeft het huidige beleid

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

ing. C.C. Steegmann-Rodenburg

T 070 378 5433

F 070 378 6153

c.c.steegmann@minez.nl

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 15058614

voor de dieren, welke initiatieven zijn er tot op heden ontstaan die een positieve effect hebben op het antibioticumgebruik met behoud van de borging cq de verbetering van de diergezondheid en het dierenwelzijn, wat zijn mogelijkheden om eventueel geconstateerde problemen het hoofd te bieden, met welke zaken moet rekening worden gehouden in het vervolgbeleid en welke partijen hebben in dit traject een rol. De doelgroep betreft de huidige veehouderij waaronder de vleeskalveren-, varkens-, melk- en rundvee- en pluimveehouderij inclusief biologisch.

De Raad wordt gevraagd een zienswijze op te stellen waarin wordt aangegeven:

- Welke positieve en negatieve gevolgen zichtbaar zijn op basis van het huidige reductiebeleid voor diergezondheid en dierenwelzijn;
- Wat is nodig en waar dient rekening mee gehouden te worden om verdere stappen te kunnen zetten in het vervolgbeleid inzake het antibioticumgebruik in relatie tot de borging cq verbetering van de (intrinsieke) diergezondheid en het dierenwelzijn.

Onderliggende vragen:

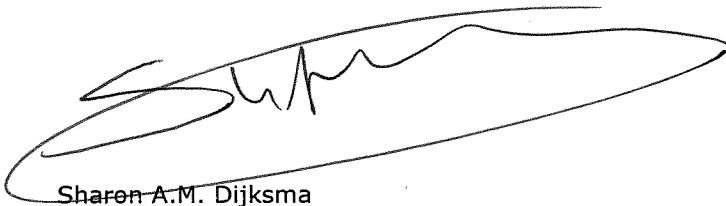
1. Welke positieve en negatieve gevolgen heeft het huidige antibioticumbeleid voor de diergezondheid en voor het dierenwelzijn in de 4 betrokken veehouderijsectoren - waar mogelijk gebaseerd op bestaande onderzoeks- en monitoringsgegevens?
2. Zijn deze gevolgen in de aangegeven sectoren incidenteel of meer structureel van aard? Zijn deze ontwikkelingen in deze sectoren specifiek of meer generiek van aard. Indien meer specifiek welke ontwikkelingen betreft het?
3. Zijn er specifieke voorbeelden (en eventueel best practices) bekend in de sectoren waarbij eventuele negatieve effecten voor diergezondheid en dierenwelzijn 'overwonnen' zijn? En wat zijn in die gevallen de stimulerende factoren?
4. Wat zijn de mogelijke onderliggende factoren (zoals voeding, klimaat, hygiëne, financiële middelen etc.) en/of actoren (zoals kennis en kunde van de veehouder en/of dierenarts, beschikbare financiële middelen, eisen van banken etc) die niet alleen het verder reduceren van het gebruik van AB maar ook het nemen van maatregelen tbv de diergezondheid en dierenwelzijn beïnvloeden of begrenzen?
5. Is er voldoende bekend over de gevolgen van antibioticareductie voor diergezondheid en dierenwelzijn c.q. causaliteit, zo nee welke kennis ontbreekt? Is nader onderzoek naar de gevolgen van antibioticareductie voor diergezondheid en dierenwelzijn mogelijk/ nodig, en zo ja, welke focus en richting zou dit onderzoek moeten hebben? Kunnen bestaande monitoringsystemen aan dit onderzoek bijdragen danwel in hoeverre behoeven deze systemen verbetering/aanpassing om hieraan een bijdrage te kunnen leveren?

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 15058614

6. Wat zijn de kritische succesfactoren per sector voor de borging van diergezondheid en het dierenwelzijn bij een vervolgbeleid in het antibioticumgebruik gericht op voorkomen van resistentieontwikkeling en -verspreiding afgezet tegen de korte, middellange en lange termijn en wat zijn daarbij de belemmerende en stimulerende factoren?
7. Wat zijn de handelingsperspectieven van de betrokken actoren om de diergezondheid en het dierenwelzijn te borgen/beheersen of te verbeteren en waar moet in het vervolgbeleid dan rekening mee worden gehouden?

Graag ontvang ik uw zienswijze in het najaar van 2015.

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken